

Balio Sruogos laiškas Peliksui Bugailiškiui, 1923-06-09, iš Miuncheno - į Šiaulius

Ponui P. Bugailiškiui, „Kultūros“ bendrovė Šiauliuose.

Ponui P. Bugailiškiui, „Kultūros“ bendrovė Šiauliuose [1].

Pone [2],

Tamistos pakvietimą dalyvauti „Lietuvos“ leidiny [3], rašytą geguž. 15 d.[,] gavau vos šiandie (biržel. 9 d.).[.]

Šiuo tarpu vargu bau aš galėčiau būt Tamistoms naudingas. Tokiam leidiniui bene tektų rašyti lietuvių literatūros istorijos bruožus ar bent apibūdinti jos evoliucijos eiga. Bet tuo pačiu reikalu juk yra kviečiama dar M. Grigonis [4] ir J. Tumas [5]. Manau, kad uždavinį ir jie tolygiai supranta. Bent man su jais susisiekt sunku, – o tuo pačiu reikalu trims rašyti neverta. Gal leidinio Redakcija bus temą sudetalizavus – tuomet būtų aiškiau, ko iš manęs norima ir ką aš galėčiau duoti?

Istorikas iš manęs menkas: nei Grigoniui, nei Tumui neprilygtau. Aš galėčiau parašyti koku nors specialiniu literatūros klausimu (pav.[,] liet. lyrika ar kt.).[,] bet jei anie du rašytoju rašo, tai man nevertėtų kartoti. Bet mano padėtis tuo sunkesnė, kad čia Vokietijoje teturiu labai mažą medžiagą, į Lietuvą pervykt šią vasarą turbūt nepavyks, o rankraščiams pasiūsti laiko duota ne kažkiek. Susirašinėti – daug laiko reikia. Todel man veikiausiai neteks Tamstų leidiny dalyvauti.

Aukštoj pagarboj
Balys Sruoga

München,
Mühlbaurstr. 10

KOMENTARAI

- [1] „Kultūra“ – spaudos leidimo ir kultūros kooperatinė bendrovė, veikusi 1920–1927 m. Šiauliuose. Bendrovės pirmininkas tuo metu – Peliksas Bugailiškis.
- [2] Peliksas Bugailiškis (1883–1965), kultūros ir spaudos darbuotojas, kraštotyrininkas. Knygų leidimo kooperatinės bendrovės „Kultūra“ steigėjas, pradėjęs leisti žurnalą *Kultūra*, 1923–1933 m. atsakingasis jo redaktorius.
- [3] Kalbama apie planuojamą enciklopedinio leidinio *Lietuva* XI dalį („Literatūra“), kurią rengiant buvo kviečiami bendradarbiauti Matas Grigonis ir Juozas Tumas-Vaižgantas.
- [4] Matas Grigonis (1889–1971), rašytojas, vertėjas, gamtininkas; 1923 m. mokytojavo Panevėžio gimnazijoje, buvo direktoriaus pavaduotojas. Informacinei knygai *Lietuva* jis žadėjo parašyti straipsnį, kurio pradžioje apibūdintų lietuvių tautosaką, o dėstomojoje dalyje gvildentų jos atspindžius Donelaičio, Baranausko, Vienažindžio, Maironio, Krėvės ir Žemaitės kūryboje. Trumpai aptartų Vaižganto, Sruogos ir kitų „ne tautinių“ rašytojų kūrybos savitumą, paminėtų *Aušros* ir *Kudirkos* reikšmę (plačiau žr. Mato Grigonio laiškas „Kultūros“ bendrovei, 1923-07-10, Birštonas, in: *LMAVB RS*, f. 62, b. 8, l. 46).
- [5] Juozas Tumas-Vaižgantas (1869–1933), rašytojas, literatūros istorikas, kritikas, kunigas. 1922–1929 m. dėstė Lietuvos universitete lietuvių literatūros istoriją. Buvo Vytauto Didžiojo bažnyčios rektorius. Informacinei knygai *Lietuva* jis buvo kviečiamas rašyti apie lietuvių tautos atgimimą ir romantizmo laikotarpį (plačiau žr. Juozo Tumo-Vaižganto laišakai Peliksui Bugailiškiui, 1923-06-14 ir 1923-10-23, Kaunas, in: *LMAVB RS*, f. 62, b. 8, l. 44, 45).